

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України „Про внесення змін до деяких законів
України”

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проект акта розроблено на виконання доручення Кабінету Міністрів України від 21.12.2007 № 8125/0/2-27 та за своїм змістом об'єднує відкликані Кабінетом Міністрів України відповідно до Регламенту Верховної Ради законопроекти, не прийняті у першому читанні за основу на момент припинення повноважень Кабінету Міністрів і які не втратили актуальності.

Зазначені зміни до Закону України „Про ліцензування певних видів господарської діяльності” (далі – Закон) вносяться з наступних підстав.

Щодо внесення змін до статті 3 Закону (Основні принципи державної політики у сфері ліцензування).

Внесення змін до статті 3 Закону спрямовано на вирішення кількох головних завдань, а саме:

- запобігання спробам недоречного виведення із під сфери дії базового ліцензійного закону певних видів господарської діяльності;
- уникнення необґрунтованого запровадження нових ліцензувань.

Однією з основних проблем за час дії Закону є виведення окремих видів господарської діяльності із під сфери його дії. Це призводить до появи особливих порядків ліцензування, якими запроваджуються додаткові вимоги до господарюючих суб'єктів при отриманні ліцензії та звужуються їх можливості щодо оскарження дій відповідних державних органів. З іншого боку, через відсутність єдиного порядку розмивається система контролю та нагляду за додержанням ліцензіатами ліцензійних умов.

Ідея внесення змін до закону полягає в тому, щоб, зберігши специфіку ліцензування окремих видів діяльності, встановлену спеціальними законами, сам порядок ліцензування зробити єдиним. З цією метою пропонується запровадити принцип переважного застосування норм базового закону про ліцензування у законах, що регулюють відносини у відповідних сферах.

Це дозволить зупинити постійні спроби виведення певних видів господарської діяльності із під сфери дії Закону України „Про ліцензування певних видів господарської діяльності” та створити єдину уніфіковану систему ліцензування в Україні.

З метою запобігання необґрунтованого розширення видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, законопроектом пропонується запровадити вимогу, згідно якої ліцензування може бути запроваджено лише у разі, якщо провадження господарської діяльності не може регулюватися за допомогою чинних регуляторних актів або внесенням змін до них. Це

дозволить зменшити втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунути перешкоди для розвитку господарської діяльності, що здійснюється в межах, у порядку та у спосіб, що встановлені Конституцією та законами України.

Щодо внесення змін до статті 6 Закону.

Згідно із статтею 1 Закону України „Про ліцензування певних видів господарської діяльності” орган ліцензування - це орган виконавчої влади, визначений Кабінетом Міністрів України, або спеціально уповноважений виконавчий орган рад для ліцензування певних видів господарської діяльності.

Частиною третьою статті 6 Закону України „Про ліцензування певних видів господарської діяльності” встановлено, що повноваження органу ліцензування не можуть бути делеговані іншим особам, у тому числі створеним органом ліцензування.

Проектом Закону пропонується запровадити норму, згідно якої, при визначенні Кабінетом Міністрів України органом ліцензування Раду міністрів Автономної Республіки Крим, вона, як вищій орган виконавчої влади в Автономній Республіці Крим, зможе у повній мірі реалізовувати повноваження органу ліцензування, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14.11.2000 № 1698 „Про затвердження переліку органів ліцензування” через відповідні міністерства або республіканські комітети Ради міністрів Автономної Республіки Крим.

Щодо внесення змін до статті 9 Закону, зокрема:

- викладення пункту 14 статті 9 Закону у новій редакції та доповнення статті 24 Закону пунктом 6.

Запропоновані зміни розроблені з метою удосконалення ліцензування господарської діяльності в галузі криптографічного захисту інформації у зв'язку з необхідністю виконання зобов'язань України щодо вступу до Світової організації торгівлі, якими передбачено скасування всіх обмежень на ввезення товарів, що відносяться до сфери ІТА, та інших технологічних товарів з криптографічними властивостями;

- викладення пункту 22 статті 9 Закону у новій редакції.

Законопроект пропонується частково обмежити вид господарської діяльності з розроблення, випробування, виробництва, експлуатації ракет-носіїв, космічних апаратів та їх складових частин, наземної космічної інфраструктури та її складових частин, обладнання, що входить до складу космічного сегмента супутникових систем.

Таке обмеження сфери ліцензування дозволить суттєво розширити можливості використання результатів космічної діяльності завдяки введенню в експлуатацію нових супутникових приймальних станцій, створенню корпоративних систем супутникового зв'язку, розширенню мережі Інтернет, супутникового телебачення. Таким чином, збільшиться зона і обсяг інформації, що передається, а отже розширюється коло користувачів інформацією.

За інформацією Національного космічного агентства України такі зміни в сфері ліцензування космічної діяльності не позначаться на міжнародних зобов'язаннях України за Договором про принципи діяльності держав по дослідженню та використанню космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла від 10.10.1967 та за Конвенцією про міжнародну відповідальність за шкоду, завдану космічними об'єктами від 01.09.1972, так як в сфері ліцензування залишається „розроблення, випробування, виробництво, експлуатація ракет-носіїв, космічних апаратів та їх складових частин, наземного комплексу управління космічними апаратами та його складових частин”;

- виключення з переліку видів господарської діяльності організації та утримання тоталізаторів, гральних закладів (пункт 29 статті 9 Закону).

Ліцензування діяльності з організації та утримання тоталізаторів, гральних закладів пропонується виключити тому, що для здійснення господарської діяльності у сфері грального бізнесу суб'єкту господарювання необхідно отримати ліцензію і на „організацію діяльності з проведення азартних ігор”. Оскільки азартні ігри відбуваються у гральному закладі, як окремо взятому приміщенні, то виникла ситуація, коли одна і та сама господарська діяльність в ігровому бізнесі підлягає ліцензуванню, як „організація та утримання тоталізаторів, гральних закладів” та „організація діяльності з проведення азартних ігор”.

Аналогічна ситуація з таким видом господарської діяльності, як „організація та утримання тоталізаторів”. Тоталізатор є азартною грою, оскільки результат гри залежить від певного випадку, дає змогу набувати гроші, для участі у грі гравець вносить ставку.

Керуючись ситуацією яка склалась у сфері ліцензування грального бізнесу із виникненням нових різновидів азартних ігор (азартних ігор у електронному казино та інших) законодавцем було передбачено, що ліцензуватись буде таке широке поняття, як „організація діяльності з проведення азартних ігор”. Отже, є недоцільним ліцензувати один окремо виділений вид господарської діяльності або гральний заклад як приміщення;

- скорочення такого виду господарської діяльності, як виробництво хімічних джерел струму, імпорту хімічних джерел струму (пункт 75 статті 9 Закону).

Ліцензування, відповідно до статті 12 Господарського кодексу України, є одним із основних засобів регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання.

Разом з цим, для реалізації економічної політики держава застосовує, крім ліцензування, такий засіб і механізм регулювання господарської діяльності як сертифікація, за допомогою якої визнаний в установленому порядку орган документально засвідчує відповідність продукції, систем якості, систем управління якістю, систем управління довкіллям, персоналу встановленим законодавством вимогам.

На сьогодні, в Україні діє обов'язкова система сертифікації хімічних джерел струму, яка передбачає суворий контроль технічних та експлуатаційних параметрів усіх видів хімічних джерел струму, та гарантує безпечну експлуатацію та унеможлиблює шкідливий вплив на довкілля.

Таким чином, встановлена Законом України „Про хімічні джерела струму” від 23.02.2006 № 3503-IV мета ліцензування операцій з виробництва та імпорту хімічних джерел струму, по суті, досягнута за рахунок введення сертифікації виробництва і використання, включаючи імпорт хімічних джерел струму.

Щодо приведення Закону у відповідність із Законом України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”.

Статтею 3 Закону України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності” визначено основні принципи державного нагляду (контролю), серед яких одним із принципів державного нагляду (контролю) є принцип неприпустимості дублювання повноважень органів державного нагляду (контролю).

Оскільки ліцензування є одним із засобів впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання, дія вказаного Закону також поширюється і на сферу ліцензування.

При цьому, складовою ліцензування є здійснення контролю за додержанням ліцензіатами (суб'єктами господарювання) ліцензійних умов уповноваженими органами - органами ліцензування та спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування.

Спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування, відповідно до Положення про Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26.04.2007 № 667, є Держкомпідприємство України.

Перелік органів ліцензування затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 14.11.2000 № 1698.

Таким чином, здійснення контролю, відповідно до існуючої редакції Закону України “Про ліцензування певних видів господарської діяльності”, належить як до повноважень Держкомпідприємства, так і до повноважень органів ліцензування, тобто відбувається дублювання функції контролю за додержанням ліцензіатами ліцензійних умов провадження певних видів господарської діяльності.

Окрім здійснення контролю за додержанням ліцензіатами (суб'єктами господарювання) ліцензійних умов статтею 20 Закону України “Про ліцензування певних видів господарської діяльності” також передбачено здійснення контролю за наявністю ліцензії.

Контроль за наявністю ліцензій здійснюється спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування та іншими органами

виконавчої влади в межах їх повноважень шляхом проведення планових та позапланових перевірок.

У разі виявлення випадків здійснення господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, без ліцензії до суб'єктів господарювання застосовуються фінансові санкції у вигляді штрафів у розмірах, встановлених законом.

При цьому, рішення про стягнення штрафів приймається органом, на який, згідно з чинним законодавством, покладено функції контролю за наявністю ліцензій.

На сьогодні, такими повноваженнями наділені органи державної податкової служби, внутрішніх справ, фінансових органів, Служби безпеки України, або представники громадської організації чи органу громадської самодіяльності, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення.

Законопроект направлено на зняття функцій контролю за додержанням ліцензіатами (суб'єктами господарювання) ліцензійних умов та здійснення контролю за наявністю ліцензії з Держкомпідприємництва.

2. Мета і шляхи її досягнення

Мета зазначеного законопроекту полягає у:

- можливості визначити окремі умови виконання делегованих Раді міністрів Автономної Республіки Крим державних виконавчих функцій і повноважень у сфері ліцензування;

- зменшенні переліку видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню та вдосконаленні ліцензування господарської діяльності в галузі криптографічного захисту інформації у зв'язку з необхідністю виконання зобов'язань України щодо вступу до Світової організації торгівлі, якими передбачено скасування всіх обмежень на ввезення товарів, що відносяться до сфери ІТА, та інших технологічних товарів з криптографічними властивостями;

- запровадженні нових принципів ліцензування, які унеможливають необґрунтоване введення до ліцензування нових видів діяльності та виведення видів діяльності із під сфери дії Закону України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" та частковому обмеженні виду господарської діяльності;

- забезпеченні виконання принципу Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" щодо неприпустимості дублювання повноважень органів державного нагляду (контролю).

Шляхами досягнення мети Закону України "Про внесення змін до деяких законів України" є:

- внесення змін до Закону України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності";

- приведення норм Закону України “Про ліцензування певних видів господарської діяльності”, що стосуються процедури здійснення контролю у сфері ліцензування у відповідність до норм Закону України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”.

3. Правові аспекти

Реалізація акта передбачає внесення змін до відповідних постанов Кабінету Міністрів України, до Ліцензійних умов та Порядків контролю за додержанням Ліцензійних умов провадження певних видів господарської діяльності, які розробляються на виконання Закону України „Про ліцензування певних видів господарської діяльності”.

4. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація зазначеного проекту Закону не потребує додаткових та інших витрат.

5. Позиція заінтересованих органів

Законопроект стосується інтересів Міністерства фінансів України, Міністерства економіки України, Міністерства юстиції України, Міністерства промислової політики України, Служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національного космічного агентства України.

При цьому, Міністерством економіки України, Службою спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національним космічним агентством України було погоджено зазначений законопроект без зауважень.

Міністерством юстиції України було надано висновок за результатами правової експертизи проекту Закону України „Про внесення змін до деяких законів України” від 19.02.2008, яким зазначений проект погоджено без зауважень.

Зауваження Міністерства фінансів України до проекту Закону України „Про внесення змін до деяких законів України” враховані частково, а зауваження Міністерства промислової політики України було відхилено. Мотиви відхилення зауважень зазначено у протоколі узгодження позицій.

З метою узгодження позицій було проведено консультації між заступником Голови Держкомпідприємництва України Приступою М.І. та заступником міністра Міністерства фінансів України Фудашкіним Д.О., заступником міністра Міністерства промислової політики України Севернюком В.В. щодо урегулювання розбіжностей до проекту Закону України „Про внесення змін до деяких законів України”.

6. Регіональний аспект

Зазначений законопроект не стосується питань розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

7. Громадське обговорення

Проведено громадське обговорення із спілками підприємців України, громадськими організаціями та об'єднаннями підприємців.

8. Прогноз результатів

Внесення запропонованих змін до деяких Законів України буде сприяти:

- створенню належних умов провадження господарської діяльності;
- уникненню подвійного ліцензування;
- вдосконаленню ліцензування господарської діяльності в галузі криптографічного захисту інформації у зв'язку з необхідністю виконання зобов'язань України щодо вступу до Світової організації торгівлі;
- створенню сприятливих умов для активізації та розвитку інвестиційної діяльності;
- зменшенні надмірного адміністративного контролю у сфері ліцензування;
- забезпеченню підвищення ефективності державного нагляду шляхом узгодження дій контролюючих органів.

Голова

Костянтин ВАЩЕНКО

_____

_____

2008

р.

